

KANCELARIA SENATU
GABINET MARSZAŁKA SENATU

Biuletyn Parlamentarnego Zespołu
ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Grudzień 2013 r.

Spis treści

I. Informacja o przebiegu 9. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 12.07.2013 r.....	5
II. Informacja o przebiegu posiedzenia Podkomisji stałej ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w dniu 26 września 2013 r.	15
III. Informacja o przebiegu posiedzenia Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 13 listopada 2013 r.	21
IV. Informacja o przebiegu posiedzenia Podkomisji stałej ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w dniu 21 listopada 2013 r.	29
V. Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 5 grudnia 2013 r.	35

Opracowanie:
Joanna Maria Leśniarek
Gabinet Marszałka Senatu
tel. 022 694-92-64
e-mail: ngo@nw.senat.gov.pl

**INFORMACJA O PRZEBIEGU 9. POSIEDZENIA
PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 12.07.2013 R.**

W dniu 12 lipca br. odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Tematem posiedzenia był stan prac nad wieloletnim Programem Operacyjnym Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 oraz dyskusja nad przyjętymi przez Senat rozwiązaniami dotyczącymi wysłuchania publicznego.

Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Więckiewicz rozpoczynając swoje wystąpienie przypomniał, że Fundusz powstał, aby wspierać organizacje pozarządowe w realizacji ich zadań publicznych, przy jednoczesnym tworzeniu polityk publicznych z administracją publiczną. Pierwszy, trzyletni program rządowy realizowany był właśnie w tej konwencji. Nowatorskim rozwiązaniem było przyjęcie formuły wieloletniości programu w realizacji przedsięwzięć, co w połączeniu z uchwaloną w 2003 roku ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie miało charakter pilotażowy. Rozwiązanie to było kontynuowane w latach następnych. Program ma bardzo dobre podłoże strategiczne, w postaci celi i priorytetów, które do programu FIO zostały przeniesione ze Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jak powiedział dyrektor Więckiewicz, kończący się okres FIO stanął przed wyzwaniem dostosowania instrumentów i merytorycznych przesłanek jego funkcjonowania do nowej perspektywy finansowej. Wsparciem dla FIO były i w dalszym ciągu są strategie horyzontalne powstałe na mocy decyzji rządu, w tym w szczególności Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego i Strategia Sprawne Państwo, jak również Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Są to dokumenty stanowiące odniesienie dla Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Przypomniał również, że w znowelizowanej ustawie o działalności pożytku publicznego minister ds. zabezpieczenia społecznego ma możliwość tworzenia programów wsparcia sektora pozarządowego po konsultacjach z Radą Działalności Pożytku Publicznego. Przesłanki te spowodowały wolę polityczną wsparcia sektora w zakresie tworzenia nowego programu, któremu towarzyszy inicjatywa w Kancelarii Prezydenta w postaci Zespołu ds. Rozwiązań Finansowych i Prawnych w Zakresie Działalności Społecznej i Obywatelskiej. W ramach tego zespołu wspólnie pracują przedstawiciele sektora pozarządowego oraz przedstawiciele administracji. Zakończone zostały konsultacje i wstępne uzgodnienia pierwotnego projektu, który został poddany krytycznej ocenie przez część środowiska, jako ten, który preferuje ekstensywne środki wsparcia sektora pozarządowego. Prosty system dotacji przy FIO sprawdził się, ale wyczerpał i należy szukać pewnych innowacyjnych rozwiązań. Przy tej okazji pojawił się pomysł uregulowania Funduszu Inicjatyw

Obywatelskich w ustawie. Fundusz miałby osobowość prawną, przyznane zostałyby na jego rzecz większe środki finansowe, w tym zapewniałaby Funduszowi kapitał żelazny, z którego dochodów FIO kontynuowałoby działalność statutową po zaprzestaniu przekazywania środków z budżetu państwa. Jest to inicjatywa bardzo cenna, jednakże szereg uwarunkowań, w tym ekonomicznych, spowodował, że prace nad uregulowaniem FIO będą jeszcze trwały. Proces dojścia do tej decyzji jest bardzo złożony. W zakresie samego programu zakończyły się konsultacje ogólnokrajowe, łącznie z siedmioma spotkaniami regionalnymi i jednym centralnym w Warszawie. Zgłoszone zostały uwagi m. in. przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów i OFOP, dokonano również oceny ex ante. Była to szczególnie rodzaju ocena, podczas której warsztatowo redefiniowano poszczególne cele, priorytety i filozofię wsparcia sektora pozarządowego na lata 2014–2015. Rezultatem tego jest raport zawierający daleko idące rekomendacje, zbieżne z rekomendacjami partnerów społecznych, w związku z czym zostały włączone do nowego projektu Programu. W szczególności wzięto pod uwagę układ celów, priorytetów i sposobu wsparcia w tym zakresie. W tym projekcie uwzględnione zostały również uwagi, które Rada Działalności Pożytku Publicznego dopiero przyjmie, a dotyczą kompetencji Komitetu Sterującego-Monitorującego, przede wszystkim kompetencji decyzyjnych dotyczących alokacji środków, trybu ich przydzielania itd. Rada Działalności Pożytku Publicznego proponuje, aby wątek terytorialny, lokalny, regranting został potraktowany jako metodyczna podstawa redystrybucji środków. Jeśli chodzi o przedział czasowy, na jaki przewidziano program, to perspektywa siedmioletnia programu skorelowana jest z perspektywą finansową w UE. Jak zaznaczył dyrektor Więckiewicz, ważne, aby traktować program jako dokument elastyczny. Jeśli pojawią się preferencje wynikające np. z tego, że UE ogłasza tematyczne lata lub pojawią się przypadki wymagające szczególnego wsparcia, to program FIO tę elastyczność w sobie zawiera. Zasadą fundamentalną jest regranting i jego terytorialne zakorzenienie poprzez operatorów regionalnych (w liczbie przekraczającej liczbę województw). Jak pokazują doświadczenia znowelizowanej ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, regranting sprawdza się i warto w ten sposób decentralizować środki z FIO. Pierwotnie celem FIO było wzmocnienie sektora pozarządowego na okoliczność zlecania zadań publicznych i współtworzenia polityk publicznych, a teraz celem jest wzmocnienie zaangażowania organizacji pozarządowych w życie publiczne. Trzeba szukać sposobu na zwiększenie zaangażowania obywateli w sprawy publiczne ponieważ to podnosiło by wartość realizowanego zadania publicznego gdyby nie wynikało z jednostronnej formuły zlecania zadania publicznego. Chodzi o to, żeby pomocniczo stała się sposobem tworzenia przestrzeni dla inicjatyw oddolnych.

Wzmocnienia wymaga też potencjał Trzeciego Sektora. Trwają prace, aby kwota FIO była podwojona w stosunku do ubiegłej edycji programu. Jeśli chodzi o perspektywę najbliższą, to jeśli Rada Działalności Pożytku Publicznego przyjmie uchwałę i omówione zmiany zostaną włączone do Programu, wówczas Kolegium Ministerstwa przyjmie program już nie do konsultacji, ale do uzgodnień międzyresortowych. Dyrektor Więckiewicz przypomniał również, że pilotaż tych uzgodnień był już zrobiony i była duża akceptacja dla FIO. Do września planowana jest praca nad zasadami, by uchwalić już gotowy Program i ogłosić konkurs na przełomie listopada i grudnia. Jest to plan ambitny lecz możliwy do zrealizowania. Spowodowało by to zachowanie ciągłości i środowisko pozarządowe mogłoby mieć poczucie bezpieczeństwa.

Doradca Prezydenta RP Henryk Wujec podkreślił, że w tej chwili FIO jest niekwestionowaną instytucją rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Były obawy, czy program będzie kontynuowany, jednak nie ma żadnych wątpliwości. W trakcie prac w Kancelarii Prezydenta dążono do jego uniezależnienia, stąd powstał pomysł żeby Fundusz był oparty na kapitale żelaznym, zarządzanym wspólnie przez administrację publiczną i sektor pozarządowy. Jak zaznaczył H. Wujec, wielką rolę w ustalaniu konkretnych rozwiązań odegrała Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rezultat końcowy jest kompromisem ze wskazaniem na dalsze rozwiązania w postaci ustawowej. Jest życzenie, żeby zdążyć na rocznicę 4 czerwca. Żeby to była pewnego rodzaju premia dla tych, którzy działają na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Jest taki ambitny zamiar, ale czy się to uda, czas pokaże – powiedział Wujec. Podkreślił również, że ważnym rozwiązaniem jest, powołanie Komitetu Sterująco-Monitorującego, a nie tylko monitorującego, jak było przy Programie FIO na lata 2009-2013. Dobra współpraca doprowadziła do projektu, który w końcowym rezultacie będzie służył, już jako niezależny fundusz, organizacjom pozarządowym i społeczeństwu obywatelskiemu.

Jan Jakub Wygnański z Fundacji Pracownia Badań i Innowacji Społecznych Stocznia oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego przypomniał, że pomysł pierwszy raz omawiany był siedem lat temu na Ogólnopolskim Forum Inicjatyw Pozarządowych. Podkreślił ważność ewaluacji ex ante. Jak powiedział, istotą jest aktywność obywateli, żeby ludziom chciało się chcieć. Jest to duża zmiana dla organizacji. Wiele organizacji traktowało FIO jak ustawę budżetową. Prawdziwym walorem tego programu jest aktywizacja obywateli i niezastępowanie samorządów w wykonywaniu usług publicznych. Wzmocniona została rola

Komitetu Sterująco-Monitorującego. Ważne jest również, aby udało się stworzyć organizacje strażnicze. Zwrócił się również z apelem do parlamentarzystów o to, żeby pewne kwestie znalazły się pod ich szczególną opieką. Pierwszą kwestią jest wielkość tej kwoty. Mowa jest o dużych środkach i potrzebna będzie pomoc w przekonywaniu do tych rozwiązań, żeby zbić argumenty, że to jest kolejny wydatek i bronić argumentu, że to jest inwestycja. Trzeba będzie szukać tych pieniędzy i to nie na rok, bo chodzi o trwałą konstrukcję. Odnosząc się do inicjatywy ustawowego uregulowania FIO, powiedział, że jednym z pomysłów jest uregulowanie FIO na gruncie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Przypomniał również, że premier w swoim exposé powiedział, że FIO powinno znaleźć swoje umocowanie w ustawie. Zdaniem J.J. Wygnańskiego umieszczenie FIO w strukturze ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie jest opcją bardziej przewidywalną i bezpieczną. Zauważył również, że aby udało się wręczyć wzajemnie prezent na 25-lecie polskiej demokracji w postaci uregulowania tej instytucji, należy już bardzo intensywnie zabierać się do pracy.

Senator Mieczysław Augustyn powiedział, że dobrze byłoby zsynchronizować prace nad uregulowaniem FIO z toczącymi się w Senacie pracami, które dotyczą przeznaczenia bardzo dużej puli pieniędzy a pozostają w bankach na tzw. kontach uspionych, po zmarłych klientach. Jest to szacunkowo ok. 10 mld zł. Ta kwestia musi zostać uregulowana. Proponowany jest model anglosaski, polegający na tym, aby podzielić kwotę odzyskaną, na kilka części. Jedna z nich musi zabezpieczać przyszłe roszczenia, bo nigdy nie wiadomo, kiedy ktoś się zdecyduje o to ubiegać. Elementem ustawy będzie ujawnienie tych kont, co dziś nie jest możliwe. Banki zastanawiają się nad tajemnicą bankową. Jest to trudne przedsięwzięcie, ale będzie pierwsza próba, bo jest wiele przykładów krajów, które to uregulowały. Przykładowo w Irlandii jedna z części odzyskanej kwoty przypada organizacjom pozarządowym i to zasilanie jest stałe. Nie wszędzie przeprowadzono te badania, ale w Irlandii po badaniach okazało się, że 10% kont nie znajduje spadkobiercy. W Polsce nie korzysta z tego ani Skarb Państwa, ani społeczeństwo. korzystają jedynie banki. Gdyby z tej ogromnej puli udało się uzyskać dla organizacji pozarządowych nawet niewielką część, to byłoby bardzo dużo. Senator zauważył że jest to kwestia, która najprawdopodobniej będzie budziła opór dlatego inicjatorzy (senatorowie) liczą na wsparcie sektora społecznego.

Łucja Andrzejczyk z Polskiego Czerwonego Krzyża poparła ideę wzmocnienia Komitetu Sterująco-Monitorującego. Jak powiedziała, doświadczenie z pracy w Komitecie

Monitorującym, którego kadencja dobiega końca, pokazuje, że do tego Komitetu powinni zostać wybrani ludzie, którzy przez cały okres funkcjonowania Komitetu będą pracować. Doświadczenie z pracy w obecnie kończącym swoją kadencję Komitecie jest takie, że część ludzi dała się wybrać, reprezentowała określone gremia i poza inauguracyjnym posiedzeniem nie byli widziani. Członkostwo w Komitecie Monitorującym potraktowane zostało przez niektóre osoby jako bywanie, a nie było faktycznej pracy – skonstatowała Andrzejczyk. Sama ekspertyza ex-ante daje dobre podstawy do tego, żeby jasno stwierdzić, że musi być to ujęte ustawowo. Każde ujęcie ustawowe pozwala na siłę naporu na partnera, jakim jest administracja. Art. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie uregulował pewne uprawnienia, z których organizacje korzystają, choć nie jest on doskonały. Samo wskazanie, że ½ członków Komitetu to przedstawiciele administracji, to nie wszystko. Trzeba uszczegółwić, w ramach których kierunków, które podmioty administracyjne muszą uczestniczyć w pracach komitetu. Każdy z ekspertów podpisuje oświadczenie, że jest na tyle niezależny, że może brać udział w pracach komitetu. Kryteria, kto może być ekspertem, są bardzo ważne. Musi to być doświadczenie w pracy, głównie w organizacjach pozarządowych.

Senator Mieczysław Augustyn poinformował zgromadzonych o zaawansowaniu prac nad zwolnieniem darowizn żywnościowych z podatku od towarów i usług (VAT). Za kilka dni odbędzie się posiedzenie Komisji, a przy najbliższej nowelizacji jest szansa, że poprawka będzie przeprowadzona - powiedział. Poprawka ta rozszerza możliwość zwolnienia darowizn żywnościowych z VAT o dystrybutorów, bo dziś obejmuje tylko producentów. Poinformował również, że pierwsze posiedzenie Komisji dotyczące prawa petycji już się odbyło, ale zostało przerwane, po to, żeby Senat mógł uchwalić zmiany w regulaminie obejmujące wprowadzenie instytucji wysłuchania publicznego do Senatu. Jest wola, żeby pierwszą ustawą, która będzie publicznie wysłuchana, był właśnie projekt ustawy o petycjach.

Senator Witold Gintowt-Dziwiałowski wyraził nadzieję, że przyjęte w programie FIO na lata 2014-2020 rozwiązania będą optymalne i będą zabezpieczały rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Doświadczenia z siedmiu lat są pozytywne i optymistyczne. Budują nadzieję, że może być jeszcze lepiej. Powiedział również, że organizacje pozarządowe będą również uczestniczyły w procesie legislacyjnym obejmującym te rozwiązania, bo założeniem jest, że wszystkie projekty dotyczące sektora pozarządowego będą omawiane na posiedzeniach Parlamentarnego Zespołu, żeby wnioski i uwagi stąd płynące były brane pod uwagę i żeby to rozwiązanie, które przyjmą Sejm i Senat, było rozwiązaniem optymalnym.

W drugiej części posiedzenia odbyła się dyskusja nad przyjętymi przez Senat rozwiązaniami dotyczącymi instytucji wysłuchania publicznego. Jak powiedział senator Witold Gintowt-Dziewałtowski, uczestnictwo w wysłuchaniu publicznym pozwala mieć wpływ na przebieg procesu legislacyjnego. Umożliwia zainteresowanym środowiskom, organizacjom pozarządowym wyrażanie własnej opinii, a także inicjowanie rozwiązań legislacyjnych.

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz przedstawił przyjęte przez Senat rozwiązania dotyczące wysłuchania publicznego. Senat przy okazji zmiany swojego Regulaminu usankcjonował instytucję wysłuchania publicznego w Senacie, uwzględniając wiele z przedstawionych przez partnerów społecznych propozycji. Regulamin zmieniany był w wielu aspektach i podjęto decyzję o włączeniu do tych prac instytucji wysłuchania publicznego. Instytucja ta w Senacie ma dotyczyć inicjatyw wychodzących z Senatu, gdyż w zakresie tym Senat nie jest związany terminami. Natomiast jeśli chodzi o ustawy przychodzące z Sejmu, przepisy określają terminy, dlatego łatwiej jest prowadzić wysłuchanie w Sejmie, które również jest ujęte w Regulaminie Sejmu. Dodatkowo, złą sytuacją byłoby dublowanie wysłuchania publicznego. Jak powiedział marszałek Borusewicz, rozwiązania przyjęte przez Senat mają pewien stopień ogólności, gdyż wiele organizacji zgłaszało uwagi o przeregulowaniu wysłuchania publicznego. Regulamin Senatu przewiduje, że uchwałę komisji o przeprowadzeniu wysłuchania publicznego i informację dotyczącą miejsca jego przeprowadzenia ogłasza się na senackiej stronie internetowej co najmniej na 21 dni przed wysłuchaniem publicznym. Prawo udziału w senackim wysłuchaniu publicznym ma każdy kto, kto zgłosił komisjom taką wolę co najmniej na 7 dni przed dniem wysłuchania publicznego. Postanowienia przyjęte przez Senat są mniej rygorystyczne, jeśli chodzi o zgłoszenie wysłuchania publicznego niż te, które przewiduje Regulamin Sejmu. Nie ma formularza, niewymagane są odpisy z KRS ani pełnomocnictwa. Dodatkowym rozwiązaniem przyjętym przez Regulamin Senatu jest obowiązek komisji przeprowadzających wysłuchanie publiczne ustosunkowania się do uwag zgłoszonych w trakcie wysłuchania publicznego, przedstawienie wynikających z nich wniosków i wskazanie w razie potrzeby przyczyny ich nieuwzględnienia. Informację w tej sprawie ogłasza się na senackiej stronie internetowej w ciągu 30 dni od dnia zakończenia wysłuchania publicznego. Regulamin Senatu abstrahuje od działalności lobbingowej. W Senacie wysłuchanie publiczne nie jest łączone z lobbingiem. Przyjęte w Regulaminie Senatu rozwiązania różnią się do rozwiązań z Regulaminu Sejmu. Regulamin Sejmu wymaga do podjęcia przez komisję uchwały o przeprowadzeniu wysłuchania publicznego pisemnego wniosku posła. Uchwała oraz informacja dotycząca

miejsca przeprowadzenia wysłuchania publicznego podlega udostępnieniu w Systemie Informacyjnym Sejmu, co najmniej na 14 dni przed dniem wysłuchania publicznego (z zastrzeżeniem pilnych projektów ustaw 3 dni). W wysłuchaniu publicznym przeprowadzanym przez komisje sejmowe prawo wzięcia udziału mają podmioty, które po ogłoszeniu projektu w formie druku zgłosiły do Sejmu, co najmniej na 10 dni przed dniem wysłuchania publicznego, zainteresowanie pracami nad projektem ustawy (z zastrzeżeniem trybu przewidzianego ustawą lobbingową). Zgodnie z Regulaminem Sejmu zgłoszenie wnosi się do Marszałka Sejmu na urzędowym formularzu. Regulamin Sejmu zastrzega również, że wysłuchanie publiczne odbywa się tylko na jednym posiedzeniu Komisji.

Senator Witold Gintowt-Dziwałtowski podkreślił, że prace nad Regulaminem Senatu trwały kilka miesięcy. Były zbierane propozycje z różnych środowisk i spośród nich należało wybrać te, które zdaniem senatorów i Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu oraz ekspertów mogły i powinny być wprowadzone. Poczyniono starania o ograniczenie formalizmu i skomplikowania procedur. Dążono również do tego, żeby Regulamin mógł wejść w życie jeszcze przed wakacjami. Oczywiście nie oznacza to, że zgłoszone później uwagi, propozycje czy podpowiedzi nie mogły być wprowadzone.

Dr Grzegorz Makowski z Fundacji im. Stefana Batorego wyraził zadowolenie z przyjętych przez Senat rozwiązań, które są bardzo proste i mogą być wzorem dla ewentualnych zmian w Regulaminie Sejmu. Wyraził również nadzieję, że jeśli nawarstwi się jakaś praktyka wysłuchań publicznych, to może później uda się je przenieść łatwiej do Regulaminu Sejmu. Zauważył również, że ze względu na fakt, że są to regulacje ramowe, można zastanowić się nad ich uzupełnieniem o instruktaż do przeprowadzenia tych wysłuchań. Chodzi tu o zbiór prostych zasad, które pomogłyby przewodniczącemu komisji w zadbaniu o procedurę. Nie byłby to element regulaminu, a pomocnik dla senatorów, żeby to wysłuchanie w praktyce dobrze przeprowadzić. Zadeklarował również pomoc w pracach nad takim podręcznikiem. Zaproponował również wyjęcie instytucji wysłuchania publicznego z ustawy lobbingowej i włączenie w ustawę o petycjach, nad którą toczą się prace.

Barbara Grabowska z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka również wyraziła zadowolenie z przyjętych rozwiązań. Zauważyła, że w Senacie Komisja Ustawodawcza, która zajmuje się głównie realizacją wyroków TK, pierwsze co robi, to wysyła pisma z prośbą o przedstawienie stanowiska, nawet w minimalnych kwestiach, ale czeka na reakcje ze strony przedstawicieli

społeczeństwa. W opinii B. Grabowskiej to dobry sposób senatorów na poszukiwanie wiedzy i informacji, co w danej ustawie należy zmienić. To jest idealny sposób, żeby tę informację nabyć ze strony partnerów społecznych praktycznie bez kosztowo. Oczywiście – jej zdaniem - wszystko będzie zależało od praktyki, w jaki sposób przepisy dotyczące wysłuchania będą działały. W przypadku Sejmu proponowano, żeby wysłuchanie miało rolę uzupełniającą w stosunku do konsultacji społecznych prowadzonych na etapie rządowym lub nieprowadzonym przez rząd. Zaproponowała, żeby na koniec kadencji Senatu spróbować przeprowadzić ewaluację wysłuchań publicznych, które uda się przeprowadzić. Byłoby to sprawdzenie samego siebie, bo wysłuchanie publiczne należałoby postrzegać w kontekście celu, czy to jest tylko spotkanie się, porozmawianie czy coś więcej; jeśli to drugie, to wysłuchania publiczne w Senacie będą miały poważne znaczenie - podsumowała.

Senator Witold Gintowt-Dziewałtowski powiedział, że spodobała się propozycja przygotowania instruktażu wysłuchania publicznego. Jeśli jest inicjatywa ze strony Fundacji, to chętnie z niej Senat skorzysta.

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz zauważył, że jeśli chodzi o instruktaż, to należałoby się zastanowić, jaką miałyby mieć formę, gdyż Regulamin sam w sobie jest instrumentem, zarówno w Sejmie, jak i w Senacie, i nie ma czegoś takiego jak instruktaż, może podręcznik dobrych praktyk, to lepsza nazwa. Zdaniem marszałka nie należy zbyt przeregulowywać. Przewodniczący Komisji, którzy będą przeprowadzać te wysłuchania, naberą doświadczenia. Taki podręcznik dobrych praktyk mógłby być pomocą również dla tych, którzy biorą udział w wysłuchaniu. Można spojrzeć na tę kwestię z obu stron.

Jan Jakub Wygnański z Fundacji Pracownia Badań i Innowacji Społecznych Stocznia oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego pogratulował Senatowi przyjętej zasady responsywności na złożone propozycje. Jest to trudne zadanie, ale dzięki temu można spodziewać się odpowiedzi na propozycje. Zdaniem J. J. Wygnańskiego jest to niezwykle ważne.

**POSIEDZENIE PODKOMISJI STAŁEJ DS. WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
W DNIU 26 WRZEŚNIA 2013 r.**

W dniu 26 września 2013 r. w Sejmie odbyło się posiedzenie Podkomisji stałej ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Tematem posiedzenia była Informacja o stanie prac nad Rządowym Programem na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020 w kontekście realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2012–2013.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Małgorzata Marcińska zapoznała zebranych ze szczegółami programu. Jak powiedziała, w związku z diagnozą o starzejącym się społeczeństwie pojawiła się konieczność opracowania programu, który wyszedłby naprzeciw oczekiwaniom społecznym. Program został przygotowany przez rząd i w tej chwili realizowana jest jego pierwsza część. Celem Programu jest zapewnienie warunków do godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Na pierwszą edycję programu (na lata 2012–2013) przeznaczono budżet 60 mln zł. W ramach realizacji polityki senioralnej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej powstał Departament Polityki Senioralnej, przy którym działa Rada ds. Polityki Senioralnej. Jak podkreśliła minister Marcińska, w ostatnich latach ten sektor działalności Ministerstwa bardzo się rozwinął. W pierwszej edycji zrealizowano 426 projektów, a w drugiej edycji 286 projektów. Liczba beneficjentów uczestniczących w projektach w I edycji to ok. 40 tys. osób. Jak zauważono, seniorzy bardzo aktywnie uczestniczą w realizacji czterech priorytetów programu, tj.: I edukacja osób starszych, II aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową, III partycypacja społeczna osób starszych, IV usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne). Dwa pierwsze priorytety cieszą się największą popularnością. Jak podkreśliła pani minister, program powstał w najlepszym do tego momencie i w odpowiedzi na potrzebę aktywnego zaangażowania seniorów w społeczeństwie. Program na lata 2014–2020 jest w tej chwili w konsultacjach.

W dalszej części posiedzenia dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej Marzena Breza zwróciła uwagę na zróżnicowanie regionalne, które występuje przy realizacji projektów oraz w składanych wnioskach. Zróżnicowanie występuje również w liczbie organizacji pozarządowych w poszczególnych województwach, co ma przełożenie na liczbę ofert, którą można w danym województwie uzyskać. Wartość składanych wniosków w dwóch edycjach programu jest praktycznie identyczna i musiało to zostać wzięte pod uwagę przy opracowywaniu kolejnego programu. Dyrektor Breza zwróciła również uwagę na fakt, iż dwa województwa, z których nadesłano najmniejszą liczbę ofert (opolskie

i świętokrzyskie), to najstarsze województwa, jeśli chodzi o wiek mieszkańców. Dodatkowo zwróciła uwagę na małą liczbę wniosków partnerskich. Wnioski w większości składane były indywidualnie przez organizacje. Wspólne oferty składane przez kilka organizacji zdarzają się bardzo rzadko. Jak podkreśliła, przy opracowywaniu programu na lata 2014–2020 zwrócono uwagę na nierówne rozłożenie kwot między priorytetami programu. Dwa pierwsze priorytety pochłaniają większość środków, zwłaszcza drugi priorytet. Program ASOS jest skierowany do osób w wieku 60 lat i więcej i to jest jego główna idea. Doświadczenia pokazują, że jest pewnym utrudnieniem rekrutacja osób 60 lat i więcej. W przypadku II priorytetu można było włączać osoby młodsze niż 60 lat. Zasadą jednak było, że większościovym beneficjentem są osoby 60 lat plus. Odnosząc się do kwestii finansowych programu, powiedziała, że środki przeznaczone na pierwszą edycję były większe, gdyż przewidywała możliwość realizacji projektów przez 9 miesięcy. Druga edycja jest krótsza więc i środki na nią przewidziane są mniejsze.

Kwestia partnerstwa jest w dalszym ciągu sprawą, nad którą należy pracować. Jeśli chodzi o program na lata 2014–2020, to Ministerstwo starało się zweryfikować obszary działań. Ze względu na fakt, że nie było propozycji wykraczających poza dotychczasowe, Ministerstwo stara się utrzymać przyjęte obszary interwencji, rozszerzając katalog działań w poszczególnych priorytetach. Nie może natomiast pozostać bez zmian „aktywność pasywna” seniorów. Dotyczy to sytuacji, w której seniorzy są beneficjentami programu bez aktywności na rzecz innych osób. To jest powód, dla którego tak ważny jest priorytet dotyczący współpracy międzypokoleniowej. Ważną sprawą jest przydzielenie środków poszczególnym priorytetom. Jak wcześniej powiedziano, dwa priorytety są najbardziej kosztochłonne, a z drugiej strony potrzeby są identyfikowane w usługach opiekuńczych, w sieciach samopomocowych. Ministerstwo chciałoby informować, przy okazji przyszłych konkursów, jaka część środków przeznaczona jest na poszczególny priorytet i w ten sposób mobilizować do działania w tych obszarach. Ze względu na fakt, że jest to program 7-letni, przyjęto szerokie widełki od 15% do 40% środków budżetowych. Równy podział na 25% części nie przyniósłby pożądanego efektu, bo niekoniecznie byłyby dofinansowywane najlepsze projekty w poszczególnych priorytetach. Projekt Programu jest w konsultacjach, zamieszczony jest na stronie internetowej Ministerstwa. W październiku natomiast będzie konferencja uzgodnieniowa w sprawie programu. Najważniejszą sprawą jest, by ASOS miał charakter programu wieloletniego, a z dotychczasowych konsultacji wiadomo, że to będzie bardzo trudne.

Odnosząc się do wystąpienia przedstawicielek Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przewodniczący Podkomisji – poseł Tadeusz Tomaszewski zadał pytanie, z czego wynikają trudności odnośnie do wieloletniości programu oraz braku współpracy między poszczególnymi organizacjami. Zdaniem przewodniczącego warto pokazać organizacjom dobre przykłady współpracy, że ośrodki kultury, pomocy społecznej, samorządy mogą wnieść sprawnie funkcjonującą np. pomoc księgową. Może dzięki temu otwartość na współpracę będzie większa. Zapytał również o doświadczenia z pierwszej edycji programu, czy dominowały w decyzjach małe projekty, czy raczej duże. Jak stwierdził przewodniczący, wieloletniość jest kwestią ważną, gdyż dobrze byłoby, gdyby był przynajmniej dwuletni okres realizacji tego programu, a trudno jest się z tym przebić do administracji rządowej i samorządowej.

Poseł Joanna Bobowska program oceniła jako dobrodziejstwo, które spłynęło na środowiska, które do tej pory same musiały sobie radzić. Dzięki tym środkom finansowym środowiska seniorskie mogą rozwinąć skrzydła. Przyłączyła się również do zdania przewodniczącego, że ważne jest, aby projekty mogły być kontynuowane. Ciągłość jest istotna, bo to daje możliwość planowania działań na przestrzeni dłuższej, bo w tej chwili ograniczane jest to do kilku miesięcy. W swej wypowiedzi pani poseł odniosła się również do miejsc, w których realizowane są te projekty i jak ważna jest mobilizacja mniejszych ośrodków. Tam doceniane są wszelkie działania. W sprawie pojawia się problem liczby beneficjentów, gdyż w większych miastach organizacje są bardzo liczne. Na terenach wiejskich takie grupy mają do 30 osób. Jeśli chodzi o zakres działania programu, poseł Bobowska podkreśliła wagę integracji międzypokoleniowej. To nadaje energię społeczną i jest wartością dodaną programu. W ocenie pani poseł ważnym elementem jest również ochrona zdrowia, profilaktyka oraz aktywizacja poprzez rekreację i sport. Zwróciła również uwagę na tworzenie banku kompetencji zawodowych. Osoby starsze, poza aktywnością zawodową mają kompetencje, umiejętności, wiedzę i mogłyby się nimi dzielić wolontarystycznie. Ten komponent warto wykazać, bo nie byłyby to tylko zajęcia, ale oddanie potencjału, który tkwi w środowiskach senioralnych.

Krzysztof Cibor z Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych zapytał o proporcje między regionami, jeśli chodzi o złożone i realizowane wnioski. Jak to się ma potem do liczby potencjalnych beneficjentów w poszczególnych województwach, bo jak zwrócił uwagę, np. województwo opolskie jest trzy razy mniejsze od mazowieckiego. Zapytał również, czy

Ministerstwo rozważa uruchomienie jakiegoś mechanizmu, który pozwoli te dysproporcje zminimalizować. Na koniec zapytał, czy istnieje szansa na inwestycje w środki trwałe, które pozwolą organizacjom realizować zadania.

Odpowiadając na pytania, minister Marcińska powiedziała, że prowadzone są z Ministerstwem Finansów rozmowy na temat wieloletniości programu i rozmowy te powinny zakończyć się zgodą na ustanowienie programu wieloletnim. Przed zmianami demograficznym w Europie i w Polsce nie da się uciec, więc wieloletni program jest niezbędny. Efektywniej będzie zainwestować w program wieloletni, gdyż tendencje się nie odwrócą. Odnośnie do kwestii finansowych powiedziała, że program finansowany będzie nie tylko ze środków budżetowych, ale wspomagany również przez środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Są to argumenty, które powinny przeważyć. Na pytanie o brak projektów partnerskich minister Marcińska powiedziała, że to jest zapewne kwestia czasu i powinno się to zmienić. Program jest nowy i organizacje potrzebują czasu. Organizacje będą się uczyły i programy partnerskie zaczną się pojawiać. Jeśli zaś chodzi o kwestię „biernej aktywności”, to istotne jest docieranie z informacją. Zwracana jest na to uwaga przy przyjmowaniu wniosków i podczas ich analizy, jak i podczas spotkań z organizacjami pozarządowymi. W sprawie dysproporcji między małymi i dużymi ośrodkami M. Marcińska powiedziała, że zwracana jest na to szczególna uwaga. Eliminacja dysproporcji jest jednym z priorytetów polityki senioralnej prowadzonej przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Kwestia integracji międzypokoleniowej jest również bardzo ważna i o niej należy mówić. Odniosła się również do pytania dotyczącego banku kompetencji podniesionego przez posł Joannę Bobowską. Zauważalna jest tendencja pracodawców do zatrudniania osób 45 plus. Często seniorzy sami nie są świadomi kompetencji, które mają i które zdobyli w toku kariery zawodowej. Ministerstwo w tej chwili koordynuje opracowanie założeń długofalowej polityki senioralnej, które niedługo zostaną przyjęte. W sprawie najstarszych województw powiedziała, że jest to kwestia obopólnej współpracy Ministerstwa i organizacji pozarządowych. Ze strony Ministerstwa poprzez częstsza obecność na tych terenach i przekazywanie informacji o możliwości korzystania z kolejnej edycji ASOS i zachęcanie do realizacji programów oraz uświadamianie seniorów o takich możliwościach i zachęcaniu do zwiększenia aktywności.

Dyrektor Marzena Breza, uzupełniając informację przedstawioną przez minister Marcińską, powiedziała, że we wrześniowej edycji programu organizacje złożyły 1400 wniosków na

kwotę ok. 120 mln zł. Wówczas dofinansowano co czwartą organizację. W drugiej edycji było znacznie mniej środków, a informacja o ASOS była zdecydowanie większa. Do Ministerstwa wpłynęło 1800 ofert i dofinansowano co 6 ofertę. Tak więc były inne kwoty dofinansowania w pierwszej i drugiej edycji. Jeśli chodzi o wartość dotacji, to jest to duży przedział i stało się tak po konsultacjach w Parlamentarnym Zespole ds. Osób Starszych. Podczas tych konsultacji Ministerstwo otrzymało jasny sygnał, że nie mogą być zaprojektowane tak duże dotacje, których nie będą mogły spełnić małe organizacje seniorskie, co łączy się z kwestią wkładu własnego. Jako wkład własny traktowana jest przy tych projektach również praca wolontariuszy i bardzo często właśnie księgowość, kwestie rozliczeń prowadzone są na zasadzie wolontariatu seniorów. Jest to związane ze wspomnianym wcześniej efektywnym wykorzystaniem kompetencji, które posiadają seniorzy. Zaznaczyła jednak, że nie zawsze jest dobrze, żeby określonymi kwestiami zajmowano się na zasadzie wolontariatu. Po roku doświadczeń są już wnioski dotyczące nienależytego wykorzystania dotacji lub wykorzystania, lecz w niepełnej wysokości. Najczęstszym problemem jest świadomość, jak prowadzić księgowość projektów. Należy być więc ostrożnym w tych sprawach. Jak powiedziała M. Breza, kwestia wolontariatu oraz banku kompetencji są integralną częścią długofalowej polityki senioralnej. Należy postawić na wykorzystanie kompetencji osób starszych i to może odbywać się np. w ramach uniwersytetów III wieku. Ważnym aspektem jest również dobra współpraca różnych sektorów w regionach. Zainteresowanie znacznie wzrosło między pierwszą a drugą edycją programu. Niekwestionowanym sukcesem ASOS jest zintegrowanie działań różnych sektorów. Odpowiadając na pytanie dotyczące wysokości dotacji, średnia jej wysokość to ok. 60 tys. zł przy pierwszej edycji, w przypadku drugiej znacznie mniejsza. Dotacji maksimum, czyli tych powyżej 150 tys., było tylko kilka. Dokonując dalszych podsumowań, dyrektor Breza zauważyła prawidłowość, że im więcej złożonych ofert, tym większe prawdopodobieństwo dofinansowania i w tym przypadku nie ma drastycznych różnic między województwami. Kończąc, M. Breza powiedziała, że ASOS jest programem implementującym założenia polityki długofalowej. W październiku odbędzie się konferencja uzgodnieniowa, a nabór wniosków rozpocznie się nie wcześniej jak w styczniu. Środki są zarezerwowane w budżecie, więc możliwość uruchomienia pierwszej części będzie szybka, bo część środków jest w rezerwie, a część w budżecie. Program ten czerpie dobre doświadczenia z FIO i jest dzięki temu większa świadomość niebezpieczeństw pojawiających się w trakcie realizacji.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU POSIEDZENIA
PREZYDIUM PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓLPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 13.11.2013 R.**

W dniu 13 listopada 2013 r. odbyło się posiedzenie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. W trakcie posiedzenia członkowie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zapoznani zostali z informacją o stanie prac nad zmianą ustawy o stowarzyszeniach, które trwają w Kancelarii Prezydenta RP, z informacją o stanie prac nad projektem ustawy o zrzeszeniach oraz informacją o stanie prac nad zmianą ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz informacją o przekazywaniu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego za rok 2012.

Henryk Wujec – doradca Prezydenta RP, przedstawiając informację o stanie prac nad zmianą ustawy o stowarzyszeniach, przypomniał, że w wyniku prac nad ustawą o zrzeszeniach przygotowaną przez Parlamentarny Zespół ds. Współpracy z Organizacjami oraz w wyniku dyskusji w poprzedniej kadencji i zgodnie z propozycjami przedstawionymi przez organizacje pozarządowe powstała inicjatywa, żeby najpierw zmienić w niezbędnym stopniu ustawę o stowarzyszeniach, a później podjąć prace nad innymi inicjatywami. Kancelaria Prezydenta przejęła te prace i wspólnie z organizacjami pozarządowymi wypracowano konkretne propozycje. Owoc tej pracy został przedstawiony na posiedzeniu Zespołu ds. Rozwiązań Finansowych i Prawnych w zakresie Działalności Społecznej i Obywatelskiej Kancelarii Prezydenta RP. Poproszono również o ocenę efektu tych prac profesora Izdebskiego. Zapropionowane zmiany zostały ocenione przez prof. Izdebskiego jako idące w dobrym kierunku, ale zaznaczył, że wymaga to dalszych prac. Po zakończeniu trwających prac zostanie to ponownie przedstawione Zespołowi ds. Rozwiązań Finansowych i Prawnych, a w dalszej kolejności Działowi Prawnemu Kancelarii Prezydenta. Podczas prac starano się uwzględnić stanowiska różnych organizacji. Prace nie są jeszcze zakończone, gdyż pewne niuanse wymagają dopracowania.

W dalszej kolejności Łukasz Domagała z Kancelarii Prezydenta przedstawił konkretne propozycje, które zostały wypracowane w Kancelarii Prezydenta.

Zmianie ulega art. 1. Do tej pory prawo do stowarzyszania się mieli obywatele polscy. Proponuje się zmienić ten zapis i przyznać to prawo każdemu.

Zmiana w art. 2 umożliwiłaby wynagradzanie członków zarządu. Profesor Izdebski zwrócił uwagę, że nie wszystkie władze powinny być wynagradzane, dlatego doprecyzowano, że chodzi o członków zarządu.

Dodany byłby art. 4, zrównujący prawa członków stowarzyszenia z prawami wolontariuszy, jeśli wykonują taką samą pracę.

W art. 9 jest kolejna ważna zmiana, gdyż proponuje się zmniejszenie liczby osób mogących założyć stowarzyszenie do 9 osób. W tej chwili jest to 15 osób. Dodatkowo w statucie miałyby zostać wskazane cele stowarzyszenia bez wskazania sposobu ich realizacji.

Od art. 10 dodane byłyby wszystkie elementy, które dotyczą trudności przedstawianych przez duże stowarzyszenia ogólnopolskie, które mają jednostki terenowe z osobowością prawną. Główne elementy dotyczą relacji prawno-finansowych. Do tej pory sądy rejestrowe rejestrowały jednostkę terenową z osobowością prawną, ponownie rozpatrując statut stowarzyszenia oraz statuty jednostek terenowych. Ta praktyka powoduje, że organizacje terenowe z osobowością prawną mają zarejestrowane dwa statuty o różnych treściach.

Ustawa wprowadziłaby przepisy, według których likwidowane byłyby jednostki terenowe, dałaby możliwość wprowadzenia zarządu komisarycznego oraz określiłaby sposób, w jaki odwoływane są władze jednostki terenowej.

W art. 13 następują pierwsze uproszczenia rejestracji stowarzyszeń. Rezygnuje się z przepisów wymagających wskazania imienia i nazwiska osób chcących założyć stowarzyszenie oraz miejsca zamieszkania. Mowa jest o oświadczeniach członków założycieli o zdolności do czynności prawnych.

Długa dyskusja poświęcona została nadzorowi nad stowarzyszeniami. Postulaty środowiska organizacji pozarządowych mówiły o tym, aby w ogóle znieść nadzór. W toku prac grupy zdecydowano znieść nadzór, który dotyczy procesu rejestracyjnego, bo tam pojawiały się główne problemy stowarzyszeń. Jednostki samorządu terytorialnego uaktywniały się w tym procesie, wprowadzając różnego rodzaju zapisy, których stowarzyszenia nie chciały, które nie wynikają z ustawy, ale z woli samorządu i interpretacji przez niego prawa. Nadzór istniałby jednak następczo, co oznacza, że po zarejestrowaniu stowarzyszenia jego dokumentacja, łącznie z zarejestrowanym statutem, jest przesyłana organowi nadzoru i mógłby on wtedy podnosić kwestie związane z nadzorem.

W art. 17 przesądza się o odpowiedzialności solidarnej założycieli do czasu rejestracji stowarzyszenia przez sąd rejestrowy. Do tej pory występowała w tym zakresie różna praktyka sądów rejestrowych i sądów cywilnych.

W art. 25 dodaje się pkt 3, mówiący, że organ nadzoru, który wykonuje swoje uprawnienia, może zażądać przedstawienia różnych dokumentów, uchwał oraz wyjaśnień. Jeśli chce przeprowadzić tego typu działania, musi przedstawić uzasadnienie, dlaczego podejmuje aktywność w tym zakresie.

Art. 30 daje możliwość przedłużenia czasu funkcjonowania kuratora, jeśli jest on ustanawiany na czas, gdy stowarzyszenie nie ma władz i nie można ich powołać.

Art. 31 opisuje stan, w którym zmniejsza się liczba członków poniżej ustawowego minimum. Dopuszczalny czas zmniejszonej liczby osób poniżej ustawowego limitu może potrwać 6 m-cy. Dopiero potem z inicjatywy organu nadzoru, sądów bądź organów kontroli wewnętrznej następuje proces likwidacji.

Art. 39 to kolejna duża zmiana, która daje możliwość zawieszenia działalności Stowarzyszenia. Opisuje on, jak następuje proces zawieszania stowarzyszenia i proces odwieszania oraz do czego stowarzyszenie podczas zawieszenia ma prawa.

Art. 39b wprowadza możliwość likwidacji stowarzyszenia przez przekształcenie go w stowarzyszenie zwykłe, przekształcenie w spółdzielnię bądź połączenie z innym stowarzyszeniem, z doprecyzowaniem, że chodzi o spółdzielnie socjalne i spółdzielnie pracy. Zmiany dotyczące stowarzyszeń zwykłych rozpoczynają się w art. 40. Stowarzyszenia zwykłe mogą mieć również jedno- i wieloosobowy zarząd. To co jest najważniejsze, to nowe zapisy wprowadzają ułomną osobowość prawną stowarzyszeń zwykłych. Stowarzyszenie zwykłe może we własnym imieniu nabywać prawa własności i inne prawa własności oraz zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanym. Jest to również akceptacja różnych publikacji, które wcześniej, bez tak silnego wzmocnienia stowarzyszeń zwykłych, już opisywały ich osobowość prawną jako faktyczną, choć delikatnie umocowaną w prawie. Zmiany art. 40 opisują również, jak powoływany jest zarząd.

Art. 41 traktuje o tym, że stowarzyszenie zwykłe podlega procedurze zgłoszeniowej, nie jest rejestrowane przez sąd. Zgłasza się do organu nadzoru, a organ nadzoru, jeśli uzna to za uzasadnione, może zgłosić wniosek do sądu rejestrowego o zakazanie działalności takiego stowarzyszenia zwykłego.

Jest to duże wzmocnienie z jednej strony stowarzyszeń zwykłych, jeśli chodzi o zdolność prawną, jak i uproszczenie procedury, bo de facto jest to procedura zgłoszeniowa.

Art. 41b traktuje, w jaki sposób stowarzyszenie zwykłe jest reprezentowane. Ponadto jaki jest zakres zwykłych czynności zarządu, które mogą być podejmowane w stowarzyszeniu zwykłym przez zarząd oraz jakie wymagane są niezbędne pełnomocnictwa, aby nabywać nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, ograniczone prawa rzeczowe, zawierać umowy kredytu, pożyczki lub umowy o podobnym charakterze, a także daje możliwość innego określenia w regulaminie stowarzyszenia zwykłego.

Stowarzyszenie zwykłe może gromadzić swój majątek, uzyskując pieniądze z działalności odpłatnej pożytku publicznego. Do tego jest zastrzeżenie prof. Izdebskiego co do składek

członkowskich, darowizn, dotacji, zbiórek publicznych, loterii fantowych, spadków oraz z majątku własnego.

Stowarzyszenie zwykle może się przekształcić w stowarzyszenie, czyli jeśli 3 osoby bądź więcej prowadząc stowarzyszenie zwykle chce przekształcić się w stowarzyszenie rejestrowe, może to zrobić i mieć pełną osobowość prawną, przekształcić się w spółdzielnię pracy bądź w spółdzielnię socjalną, bądź połączyć się z innym stowarzyszeniem zwykłym.

To co jeszcze wymaga pracy, to rejestracja statutów oddziałów rejestrowych, bo nadal istnieją wątpliwości co do zapisów, czy rozwiązują zgłaszane problemy.

Przedstawiając informację o pracach nad projektem ustawy o zrzeszeniach, senator Łukasz Abgarowicz przypomniał, że po gorącej dyskusji nad pierwotnym projektem ustawy o zrzeszeniach postanowiono, że najpierw zostanie opracowana zmiana ustawy o stowarzyszeniach, a następnie przedstawiony zostanie projekt ustawy o zrzeszeniach. Ten czas będzie konieczny do przygotowania zmian w projekcie ustawy o zrzeszeniach. Zmiany, które wynikały z najostrzejszych postulatów zostały do projektu wprowadzone. Prace nad projektem zostały jednak zatrzymane w oczekiwaniu na rezultat prac na zmianą ustawy o stowarzyszeniach. Materiał do dyskusji jest gotowy, więc jak tylko zakończone zostaną prace nad zmianą ustawy o stowarzyszeniach, wynik prac nad projektem ustawy o zrzeszeniach będzie przedstawiony.

Ostatnim punktem porządku posiedzenia Prezydium było zapoznanie się z informacją o stanie prac nad zmianą ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz informacją o przekazywaniu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego za rok 2012, które przedstawili Krzysztof Więckiewicz – dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Piotr Kontkiewicz – zastępca dyrektora Departamentu Pożytku Publicznego.

Jak powiedział dyrektor Krzysztof Więckiewicz, przygotowana nowelizacja była szeroka, gdyż w trakcie jej dziesięcioletniego obowiązywania była ona nowelizowana tylko raz. Pod nową perspektywę finansowania przygotowano zmianę znacznie bogatszą niż ta, która jest w tej chwili w pracach Sejmu. Nowa Rada Działalności Pożytku Publicznego poprosiła jednak o podsumowanie tych działań i możliwość rozważenia tych propozycji. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przystało na to. Są jednak pewne zmiany, które zdaniem K. Więckiewicza mogłyby się znaleźć w tej nowelizacji i prosił o wzięcie ich pod rozwagę

w pracach parlamentu. Można byłoby przynajmniej niektóre zgłosić, uwzględniając oczywiście te, które są w tytule nowelizacji. W związku z nową perspektywą finansowania dobrze byłoby w obszarach pożytku publicznego zmienić obszar dotyczący wypoczynku dzieci i młodzieży na politykę młodzieżową. Jest to bardzo ważne, gdyż UE przeznacza duże środki na tę problematykę. Warto byłoby zmienić nazwę tego obszaru. Jest również intencja poprawy zapisu, który budzi pewne kontrowersje – art. 16 ust. 4 ustawy o d.p.p.i w., który dopuszcza podzlecenie wykonania zadań. Byłaby taka możliwość, jednakże byłby to koszt pośredni zadania. RDPP zapowiedziała, że będzie nad tym pracować głębiej i dlatego ta propozycja nie jest jeszcze obecna w pracach parlamentarnych. Regranting również wymaga doprecyzowania pewnych rzeczy. Jest to ważne osiągnięcie, że można zlecić operatorowi wykonania zadania, a on przekazuje środki na realizację zadania. To ważne osiągnięcie nowelizacji poprzedniej. Również jest intencja zmiany przepisów, które obejmują transparentność środków pochodzących z 1%, jeśli chodzi o sprawozdania z pozyskanych środków z 1%. Chodzi o wyodrębnienie w sprawozdaniu organizacji pożytku publicznego części pochodzącej z 1%. Jest dużo sygnałów, że w sprawozdaniach opp włączają te środki do ogólnego sprawozdania finansowego i trudno ocenić, na co ten 1% jest przekazywany. Byłaby wyodrębniona część dotycząca 1% w bazie interaktywnej, gdzie obywatele mogą sprawdzać, jak organizacje pozarządowe funkcjonują. W tej chwili tytuł 1% nie jest wyodrębniony i to należałoby wziąć pod uwagę. Nawet przy okazji tej nowelizacji byłoby warto to zrobić, gdyż pojawia się co do tego dużo słów krytycznych. Ta baza interaktywna jest na tyle dobra, że można na jej podstawie robić badania. Odbyło się już takie dotyczące wynagrodzeń w organizacjach pożytku publicznego. Dobrze byłoby wiedzieć, ile środków z 1% przeznaczanych jest na reklamę itp. Jest jeszcze propozycja przesunięcia terminu przedstawienia Sejmowi i Senatowi sprawozdania z działalności pożytku publicznego, by zebrać właściwe dane, by sprawozdanie było jak najbardziej kompletne. Przedstawione propozycje do prac parlamentarnych są korzystne dla wszystkich, bo upraszają procedury. Jak zaznaczył dyrektor Piotr Kontkiewicz, sama nowelizacja jest skromna. Obejmuje prowadzenie przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Sprawiedliwości wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania środków pochodzących z 1%. Wypracowane z Ministerstwem Finansów postanowienia są korzystne dla organizacji, bo wydłużają okres zgłaszania rachunków bankowych właściwych do przekazywania 1%. Dotychczas była pewna grupa organizacji, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego, ale nie zdążyły do końca stycznia złożyć numeru rachunku bankowego, na który mają być

przekazane środki z 1% i z tego powodu nie mogły otrzymać tych środków. Była to największa bolączka dla nowych organizacji. Termin ten zostanie znakomicie wydłużony i problem ten powinien zniknąć. Drugą kwestią jest prowadzenie na bieżąco wykazu, ponieważ obecnie jest aktualny na dzień 15 grudnia, przez co podatnicy mogą wskazywać organizację, która nie ma już takiego statusu i na rzecz której naczelnik urzędu skarbowego nie przekaże środków z 1%. Albo jeśli urzędnicy urzędu skarbowego nie sprawdzą tego, to środki mogą trafić do organizacji, która nie ma już statusu opp. Prowadziło to do konsekwencji niekorzystnych dla podatnika, bo musiał on dokonać korekty swojego zeznania rocznego. Proponowane rozwiązanie powoduje, że wykaz ten prowadzony będzie na bieżąco. Będą usuwane z niego organizacje, które stracą status opp. Ostatnia zmiana dotyczy kwestii uściślających, tzn. trybów nadzwyczajnych stosowanych np. przez premiera ze względu na ważny interes społeczny. Do tych trybów będą miały zastosowanie wzory dokumentów z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Nowelizacja ta wprowadza również zmiany w przepisach podatkowych wynikających ze zmian w zasadach prowadzenia wykazu. Zmiana dodatkowo przewiduje, że w wykazie nie będzie numeru rachunku bankowego organizacji. Numery te będą w dyspozycji administracji skarbowej. Nową daną natomiast będzie NIP. Prace nad tą nowelizacją zostały skierowane do Podkomisji stałej ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, której przewodniczy poseł Tadeusz Tomaszewski.

W dalszej części posiedzenia przedstawiona została informacja o przekazywaniu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego za rok 2012.

**POSIEDZENIE PODKOMISJI STAŁEJ DS. WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
W DNIU 21 LISTOPADA 2013 r.**

W dniu 21 listopada 2013 r. w Sejmie odbyło się posiedzenie Podkomisji stałej ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Przedmiotem posiedzenia było rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz niektórych innych ustaw. Projekt nowelizacji ustawy przedstawił wicedyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej – Piotr Kontkiewicz.

Zmiana pierwsza polega na dodaniu art. 11d, w którym wskazane jest, że w przypadku trybów pozakonkursowych będą miały zastosowanie przepisy ustawy odnoszące się do oceny ofert, a także składnia sprawozdań oraz zawierania umów. Będą miały zastosowanie również przepisy rozporządzenia w sprawie wzorów ofert etc. Jest to przepis porządkujący.

Zmiana druga ma również charakter porządkujący. Obecne brzmienie art. 19a ust. 8 wskazuje na odpowiednie stosowanie przepisów art. 16–19 ustawy. Tutaj jest doprecyzowanie, że zastosowanie będą miały art. 16–18 oraz przepisy wydane na podstawie art. 19.

Trzecia zmiana dotyczy art. 27a, tj. zasad prowadzenia przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania środków z 1%. Istotną zmianą jest tu rezygnacja z wskazywania numeru rachunku bankowego w wykazie. Ten numer będzie przekazany administracji skarbowej – naczelnikom urzędów skarbowych właściwych ze względu na siedzibę organizacji. W porozumieniu z Ministerstwem Finansów uznano, że nie ma potrzeby, aby taki numer był upubliczniony. Ze względu na lepsze prowadzenie wykazu ze strony techniczno-organizacyjnej jest propozycja, żeby w wykazie był wskazywany numer identyfikacji podatkowej w przypadku organizacji będącej podatnikiem, jeżeli taki numer został nadany organizacji. Chodzi o to, żeby zapewnić spójność rejestrów informatycznych KRS oraz systemu informatycznego administracji podatkowej. Wartością wspólną jest NIP. Ułatwi to administracji skarbowej implementację treści wykazu do oprogramowania przez nią wykorzystywanego. Przyspieszy to aktualizację obecnego wykazu. Obecnie wiele danych musi być przepisywanych. Wprowadzenie tego nie jest uciążliwe dla organizacji, a ułatwi funkcjonowanie wykazu. Kolejną istotną kwestią jest wydłużenie terminu dla organizacji pożytku publicznego składania informacji o numerze rachunku bankowego. Obecnie organizacje muszą aktualizować bądź składać zawiadomienie do 31 stycznia i jest pewna grupa ok. 100 organizacji, które nie dopełnią tego obowiązku, przez co, mimo że widnieją w wykazie, nie mogą otrzymać środków od administracji skarbowej i żeby tę dogodność zminimalizować,

wydłużany jest ten termin do końca czerwca. Zmiana ta nie spowoduje przedkładania organowi na nowo numeru rachunku bankowego.

Biuro Legislacyjne zaproponowało preredagowanie legislacyjne art. 27a ust. 9, żeby nie zaczynać przepisu od stwierdzenia, że „Obowiązek, o którym mowa w ust. 8, nie ma zastosowania do organizacji, które zgłosiły numer rachunku bankowego w latach ubiegłych jako właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i jest on aktualny”. Propozycja BL nadaje ust. 9 następujące brzmienie „Przepisu ust. 8 nie stosuje się do organizacji, które zgłosiły numer rachunku bankowego w latach ubiegłych jako właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i jest on aktualny”.

Art. 2 dot. zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zmiany te są konsekwencją wprowadzonych zmian do art. 27a regulującego funkcjonowanie wykazu. Nie ulega zmianie termin przekazywania przez naczelnika urzędu skarbowego środków z 1% podatku. Nie ulega również zmianie fakt, że kwota jest pomniejszana o koszty przelewu bankowego. Tutaj zmiany te mają raczej charakter dostosowujący. Tak samo dotyczy ust. 6, który wskazuje okoliczności, kiedy naczelnik urzędu skarbowego odstępuje od przekazania 1% podatku – również nie ulegają one zmianie. Fakt, że organizacja nie podała numeru rachunku bankowego, jak i fakt, że nie znajduje się w wykazie, a także kwestia podania przez podatnika numeru wpisu KRS, którego nie zawiera wykaz, wszystkie te przesłanki pozostają. Natomiast zmiany wynikają z faktu, że wykaz 1% podatku nie zawiera już danych dot. numeru rachunku bankowego.

Art. 3 jest odpowiednikiem art. 2, tylko dotyczy zmiany ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, również reguluje kwestie przekazywania 1% przez naczelnika urzędu skarbowego. Ustęp 4 i ust. 6 regulują zasady odstępowania od przekazania środków z 1%. Uzasadnienie do tej zmiany jest analogiczne jak w art. 2.

Art. 4 to przepis przejściowy, który wskazuje stosowanie przepisów dotychczasowych przy przekazywaniu środków z 1% i do prowadzenia wykazu z dnia 30 listopada 2012 r.

Biuro Legislacyjne dopytało, z czym związana jest data 30 listopada 2012 r.

Piotr Kontkiewicz doprecyzował, że przepis wynika z pewnego założenia, że ta ustawa wejdzie trochę wcześniej. Termin ten należy zmienić o jeden rok – 2013.

Art. 5 wskazuje, żeby uniknąć pewnych potencjalnych wątpliwości, które mogłyby się pojawić, że organizacje pożytku publicznego, które zgłosiły numery rachunku bankowego właściwego do przekazywania 1% podatku, że jest on nadal aktualny i nie mają obowiązku kolejny raz go zgłaszać. Nie jest intencją MPPiS nakładać dodatkowy obowiązek.

Biuro Legislacyjne Kancelarii Sejmu zaproponowało przeredagowanie art. 5, żeby był bardziej czytelny, dając mu brzmienie „Numery rachunków bankowych, o których mowa, zostaną zapisane w Centralnym Rejestrze Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, prowadzonym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2012 r. poz. 1314 oraz z 2013 r. poz. 2)”. Zdaniem Biura Legislacyjnego łatwiej odwołać się do ust. 1, który wskazuje, że numery rachunków bankowych dotychczasowe są aktualne i że organizacje nie muszą ponownie podawać tych nowych numerów.

Minister Jarosław Duda wstępnie przyjął tę propozycję, jednak do skonsultowania z Ministrem Finansów.

W tym samym przepisie zaproponowano dodanie po art. 5 art. 5a, który utrzymywałby dotychczasowe przepisy wykonawcze z art. 27a ust. 11. Zdaniem BL, ze względu na fakt nadania nowego brzmienia art. 27a, w propozycji projektu jest ust. 10, który zastąpi dotychczasowe rozporządzenie i dochodzi do zmiany zakresu tego rozporządzenia. Powstają więc dwie możliwości, albo w ciągu 30 dni od wejścia w życie ustawy Ministerstwo wyda nowe rozporządzenie i wówczas nie musi być dodawany przepis utrzymujący w mocy akty wykonawcze bądź dodać należy art. 5a, wskazujący na utrzymanie obowiązującego rozporządzenia i ewentualnie wskazanie, przez jaki okres dotychczasowe rozporządzenie będzie obowiązywało.

Minister Jarosław Duda, odnosząc się do propozycji BL, zaakceptował tę propozycję, a okres obowiązywania dotychczasowego rozporządzenia wskazał na 31 sierpnia 2014 r.

Ze względu na powyższe art. 5a otrzymuje brzmienie: „Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 27a ust. 11 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 27a ust. 10 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 31 sierpnia 2014 r.”.

Konrad Wyderkowski z Krajowego Centrum Kompetencji zaproponował zobowiązanie w tym przepisie urzędów skarbowych do przekazywania numerów rachunków bankowych między sobą. Chodzi o sytuację zmiany siedziby wiążącej się ze zmianą właściwości urzędu skarbowego.

Przewodniczący Podkomisji powiedział, że to wymaga wyjaśnienia i nie można na gorąco sformułować tego przepisu. Należy zostawić to do konsultacji do następnego posiedzenia. W związku z tym wstępnie zostaje przyjęta, pozostawiając do rozstrzygnięcia końcowego po opinii Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej skonsultowanej z Ministrem Finansów.

W trakcie posiedzenia zaprezentowane zostały propozycje dodatkowych zmian w ustawie, jednak ze względu na fakt, że wychodzą one poza zakres projektu rządowego, odłożono ich omawianie na inne posiedzenie Komisji i zaproponowano, że prace nad nimi zostaną podjęte jako projekt przygotowany później przez Komisję.

Na koniec zaproponował przyjęcie projektu rządowego z poprawkami jako sprawozdanie i w momencie prezentacji sprawozdania zwrócenie się do Komisji, że w wyniku wstępnego rozpoznawania różnych kwestii jest potrzeba pracy nad komisyjnym projektem zmiany ustawy i wówczas można szerzej pracować nad zmianami w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie, i innych ustaw oraz szerzej podejść na przykład do instytucji 1%.

Wobec braku sprzeciwu sprawozdanie Podkomisji zostało przyjęte.

Przewodniczący otworzył również prace komisyjne nad dodatkowymi propozycjami i prosił przedstawicieli organizacji pozarządowych o przesyłanie propozycji zmian i pomysłów w pierwszej kolejności do Departamentu Pożytku Publicznego, gdyż wszystko i tak wymaga uzgodnienia.

**PROGRAM POSIEDZENIA PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓLPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 5 GRUDNIA 2013 R.**

Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami

Pozarządowymi

Miejsce: Kancelaria Senatu, sala 182

Data: 05.12.2013 r. (czwartek), godz. 15.30

15:30 Przywitanie - Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, przewodniczący Zespołu

15:40 Analiza rozwiązań legislacyjnych w obszarze prowadzonej działalności gospodarczej w wybranych krajach europejskich – Filip Pazderski – Instytut Spraw Publicznych.

16:00 Wstępna propozycja zmian w zakresie wolontariatu w kontekście działalności gospodarczej – Prezes Regionalnego Centrum Wolontariatu w Warszawie - Dariusz Pietrowski

16:20 Dyskusja

17:00 Zakończenie posiedzenia Parlamentarnego Zespołu